

PËRMIRËSIMI I BASHKËPUNIMIT BULETINI

i programeve IPA BNK Mal i Zi -
Shqipëri dhe Mal i Zi - Kosovë
2014-2020 dhe 2021-2027

Dhjetor 2024

KONFERENCA SOLEMNE NË TUZ – SHPALLJA E THIRRJES SË PARË NË KUADËR TË IPA III MAL I ZI – KOSOVË

PËRMBAJTJA

Edicioni i njëzetë e një i buletinit ju sjell informacione mbi aktivitetet e zbatuara në kuadër të dy programeve IPA BNK Mal i Zi – Shqipëri dhe Mal i Zi - Kosovë* 2014-2020 dhe 2021-2027. Programet dhe aktivitetet e projektit financohen nga Bashkimi Evropian. Më shumë informacione për programet mund të gjeni më poshtë.

Programi IPA III BNK Mal i Zi - Shqipëri

2021-2027

Qellimi i përgjithshëm i programit është të promovojë marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë, të nxisë integrimin në Bashkimin dhe të kontribuojë në zhvillimin social, ekonomik dhe territorial duke përmirësuar cilësinë e jetës së popullsisë në zonën ndërkufitare të programit nëpërmjet zhvillimit të turizmit bazuar në trashëgiminë kulturore/natyrore dhe duke mbrojtur mjedisin.

Klikoni [këtu](#) për më shumë informacione.

Programi IPA III BNK Mal i Zi- Kosovë

2021-2027

Qellimi i përgjithshëm i programit është të promovojë marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë, të nxisë integrimin në Bashkimin dhe të kontribuojë në zhvillimin social, ekonomik dhe territorial të zonës ndërkufitare të programit duke përmirësuar punësimin, lëvizshmërinë e punës dhe përfshirjen sociale dhe kulturore përmjet kufijve; dhe zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm.

Klikoni [këtu](#) për më shumë informacione.

- Konferenca solmne dhe sesionet informuese lishur me Thirrjen e Parë në kudër të IPA III Mal i Zi - Kosovë.....2
- Kontraktohen projekte nga Thirrja e 4-të për Projekt-propozime Mali i Zi – Shqipëri.....3
- Te reja nga projektet e financuara në thirrjen e III-të të programit IPA BNK Mal i Zi – Shqipëri 3
- Te reja nga projektet e financuara në thirrjen e III-të të programit IPA BNK Mal i Zi – Kosovë.....5
- Mbahet në Tiranë Komiteti i Parë i Përbashkët Monitorues.....9
- Aktivitete për ngritjen e kapaciteteve për aplikantët potencialë në kuadër të IPA III Mali i Zi – Shqipëri.....9
- Mbahet takimi dypalësh mes Malit të Zi dhe Kosovës në Podgoricë.....10
- Forumi i 10-të Rajonal i Bashkëpunimit Ndërkufitar mbahet në Budva.....10

Ky publikim është prodhim i mbështetjes financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e saj është përgjegjësi e Sekretariatit të Përbashkët Teknik të Programeve IPA BNK Mali i Zi - Shqipëri dhe Mali i Zi-Kosovë dhe nuk paraqet domosdoshmërisht mendimet e Bashkimit Evropian.

* Ky shënim është pa paragjykim të pozicioneve për status dhe është në linjë me RKS KB 1244 dhe Opinionin e GJND-së për Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës.

CBC ZOOM

Konferenca solmne dhe sesionet informuese lidhur me Thirrjen e Parë në kuadër të IPA III Mal i Zi - Kosovë

Pas lancimit të Thirrjes së Parë për Projekt-propozime në kuadër të IPA III Programit të Bashkëpunimit Ndërkufitar Mal i Zi – Kosovë 2021-2027, u organizua një konferencë solmne në Komunën e Tuzit më 23 shtator të vitit 2024. Në hapje, shëfja e Drejtorisë për Programet Bilaterale të Bashkëpunimit Ndërkufitar në Ministrinë e Çështjeve Evropiane, **Nada Pejvović**, përshëndeti të pranishmit dhe shprehu kënaqësinë e saj që po hapet zyrtarisht Thirrja e Parë për Projekt-propozime në kuadër të Programit IPA III. Ajo theksoi se ky Program, me një fond të alokuar prej 9.7 milionë eurosh, është një vazhdim i bashkëpunimit të suksesshëm të nisur 12 vite më parë, dhe qëllimi i tij përfundimtar është promovimi i marrëdhënieve të mira fqinjësore dhe kontributi në zhvillimin social, ekonomik dhe territorial të zonës kufitare. Ajo ftoi institucionet dhe organizatat që të përmirësojnë punësimin, lëvizshmërinë e forcës së punës, përfshirjen sociale dhe turizmin e qëndrueshëm përmes projekteve, të cilat do të përmirësojnë kushtet e jetesës së qytetarëve. Ajo shtoi se ky bashkëpunim nuk do të ishte i mundur pa mbështetje nga ministratë përkatëse dhe Bashkimi Evropian dhe shprehu besimin se bashkëpunimi do të jetë edhe më i fuqishëm në periudhën e ardhshme.

Fatmire Berisha, ushtruese detyre e shëfës së Departamentit për Bashkëpunim Ndërkufitar në Ministrinë e Administratës së Pushtetit Lokal të Republikës së Kosovës, falënderoi partnerët nga Ministria e Çështjeve Evropiane dhe Ministria e Financave të Malit të Zi për bashkëpunimin e shkëlqyer, si dhe Delegacionin e Bashkimit Evropian për mbështetje të vazhdueshme. Ajo theksoi faktin se përmes IPA II janë realizuar 24 projekte me një vlerë totale prej mbi 9 milionë eurosh, dhe se 5.4 milionë euro do të jenë në dispozicion për Thirrjen e Parë për Propozime në kuadër të IPA III. Ajo shtoi se seancat informuese në Malin e Zi dhe në Kosovë kanë për qëllim informimin e institucioneve të interesuara, dhe theksoi se Sekretariati i Përbashkët Teknik i programit mbetet në dispozicion për çdo mbështetje të nevojshme.

Melanie Bride, Menaxhere e Programit për Bashkëpunim Ndërkufitar në Delegacionin e BE-së në Malin e Zi, tha se bashkëpunimi ndërkufitar është ideja themelore e një Europe të bashkuar, dhe se ajo nuk do të ishte ajo që është sot pa njerëzit nga anët e ndryshme të kufirit që kanë

kuptuar se puna e përbashkët është e dobishme për ta dhe për shtetet e tyre. Ajo shprehu besim të fortë se programet ndërkufitare të BE-së në Ballkanin Perëndimor janë skemat më të mira të mbështetjes, pasi ato sjellin rezultate të prekshme në zhvillimin social, ekonomik dhe territorial të rajonit. Për këtë thirrje për dërgimin e projekt-propozime, ajo i ftoi aplikantët e mundshëm që të përqendrohen në prioritetet e BE-së dhe ato të shteteve të përfshira, veçanërisht në punësim, përfshirje sociale, zhvillimin e turizmit dhe trashëgiminë kulturore.

Jelena Vujadinović nga Ministria e Financave (CFCU), falënderoi kolegët e saj nga Ministria e Çështjeve Evropiane dhe Ministria e Administratës së Pushtetit Lokal për bashkëpunimin cilësor, si dhe përfituesit potencial që tregojnë vazhdimisht interes për Programin e Bashkëpunimit Ndërkufitar Mal i Zi – Kosovë. Ajo theksoi se qëllimi kryesor i programit është promovimi i marrëdhënieve të mira fqinjësore, nxitja e integritimit në BE dhe kontributi në zhvillimin social, ekonomik dhe territorial të zonës kufitare. Ajo informoi të pranishmit se Thirrja e Parë për Propozime në kuadër të IPA III Mal i Zi – Kosovë është hapur më 10 shtator të vitit 2024 dhe afati për dorëzimin e konceptave të projekteve është 25 tetori i vitit 2024.

Në lidhje me Thirrjen e Parë për Projekt-propozime në kuadër të IPA III Programit të Bashkëpunimit Ndërkufitar Mal i Zi – Kosovë, u organizuan katër sesione informuese gjatë të cilave u paraqitën rregullat për aplikimin dhe dorëzimin e aplikacioneve në kuadër të Thirrjes së Parë për

nga përfaqësuesit e Drejtorisë për Financa, Kontraktimin dhe Zbatimin e Fondeve të Asistencës së BE-së (CFCU). Sesionet informuese u organizuan në Tuz më 23 shtator, në Berane më 1 tetor, në Pejë më 2 tetor dhe në Gjakovë më 4 tetor të vitit 2024. Në sesionet informuese morën pjesë mbi 140 pjesëmarrës.

Kontraktohen projektet nga Thirrja e 4-të për Projekt-propozime Mali i Zi - Shqipëri!

Zbatimi i projekteve të miratuara në kuadër të Thirrjes së Katërt të Programit të Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA II Mali i Zi - Shqipëri 2014-2020 filloi në dhjetor. Konkretisht, katër projekte të përbashkëta të institucioneve dhe organizatave nga Mali i Zi dhe Shqipëria janë miratuar për financim. Njëri prej projekteve filloi zbatimin në dhjetor 2024, ndërsa të tjerët do të nisin në janar 2025.

Vlera totale e projekteve të mbështetura arrin në 1.5 milionë euro, duke siguruar shfrytëzimin maksimal të fondeve të disponueshme sipas alokimit të vitit 2020. Zbatimi i këtyre projekteve do të kontribuojë në forcimin e mëtejshëm të marrëdhënieve midis Malit të Zi dhe Shqipërisë, përmirësimin e cilësisë së jetës në zonën ndërkufitare dhe krijimin e modeleve të qëndrueshme të bashkëpunimit për të ardhmen.

Te reja nga projektet e financuara në thirrjen e III-të të programit IPA BNK Mal i Zi - Shqipëri

Aktivitetet në projektin “Pa kufinj për punë”

Në datën 9 shtator 2024, Bashkia Fushë-Arrëz zhvilloi me sukses një seancë informuese me përfaqësues nga grupe të ndryshme interesi në Fushë-Arrëz dhe Malësi të Madhe. Ky sesion kishte për qëllim rritjen e mundësive të punësimit për të rinjtë, gratë, personat me aftësi të kufizuara dhe individët e papunë afatgjatë përmes trajnimeve të krijuara për të rritur aftësitë thelbësore të punës. Sesioni mbuloi aspektet kryesore të projektit, duke përfshirë Fazën 1, e cila fokusohet në inkubacionin e butë dhe ofrimin e mbështetjes financiare përmes nën-granteve për sipërmarrësit e rinj, e ndjekur nga inkubimi më i thelluar në Fazën 2. Të pranishmit u informuan për përzgjedhjen e kandidatëve procesi, i cili përfshin para-përzgjedhjen e 20 kandidatëve (10 nga Shqipëria dhe 10 nga Mali i Zi) dhe përzgjedhjen përfundimtare të 10 kandidatëve (5 nga secili vend) të cilët do të marrin nën-grante për të nisur bizneset e tyre.

Për më tepër, gjatë Nëntorit 2024 u mbajt me sukses një program trajnimi pesë-ditor në Cetinë si pjesë e aktiviteteve të projektit “Pa kufinj për punë”. Pjesëmarrësit u edukuan mbi ekonominë e gjelbër, bujqësinë e qëndrueshme dhe sipërmarrjen sociale, duke fituar njohuri të vlefshme për mundësitë e zhvillimit të karrierës në këto fusha. Trajnimi u drejtua

nga **Andrea Novaković**, një eksperte e zhvillimit lokal nga Kroacia, e cila i njohu pjesëmarrësit me praktikën e ekonomisë së qarkullueshme dhe shembujt e vetëpunësimit. Projekti po zbatohet nga Komuna e Cetinës në bashkëpunim me OJQ ProAct Hub nga Podgorica, Bashkinë e Fushë-Arrëzit dhe Institutin për Politika të Qëndrueshme nga Shqipëria, me qëllim promovimin e punësimit dhe zhvillimit ekonomik gjithëpërfshirës social.

Mbahet në Budva Forumi i Biznesit

Më 23 tetor, në Hotel Splendid në Budva u mbajt një Forum Biznesi, duke bashkuar kompani nga Shqipëria dhe Mali i Zi për rrjetëzim dhe bashkëpunim biznesi.

Forumit mblodhi biznese nga të dy vendet, ku shfaqën produktet dhe shërbimet e tyre në tregjet lokale dhe ndërkufitare. Ai shërbeu si një mundësi unike për rrjetëzim, shkëmbim përvojash dhe bashkëpunime të mundshme me partnerë nga sektorë të ndryshëm ekonomikë, si turizmi, hoteleria, IT, bujqësia dhe artizanati.

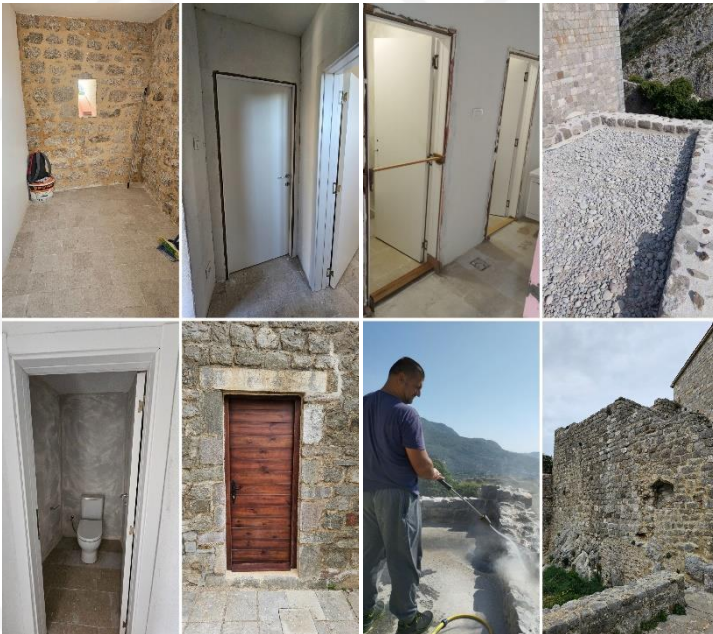

Forumi i Biznesit u organizua nga Dhoma e Tregtisë e Malit të Zi në bashkëpunim me partnerë, duke përfshirë Fondacionin Qendra e Start-Up bizneseve Tivar dhe Agjencinë Shqiptare të Zhvillimit të Investimeve (AIDA), si pjesë e projektit *Skills for Jobs Shqipëri – Mali i Zi*. Aktiviteti theksoi rëndësinë e ndërtimit të lidhjeve të biznesit dhe nxitjes së bashkëpunimit ekonomik rajonal midis këtyre vendeve fqinje.

Vazhdojnë punimet për përshtatjen e objekteve të trashëgimisë kulturore në Tropojë dhe Tivar

Si pjesë e projektit *"Realiteti i Ri i Vendeve të Trashëgimisë"*, ka përfunduar me sukses faza e parë e përshtatjes së Muzeut "Bajram Curri", duke trajtuar aspektet kryesore strukturore dhe funksionale të ndërtesës. Përmirësimet përfshinin hidroizolimën e çatisë për të parandaluar rrjedhjet, suvatimin e mureve të brendshme dhe të jashtme për të rritur qëndrueshmërinë dhe riparimin e fasadës me gurë dekorativ për një pamje të rigjallëruar.

Gjithashtu, sistemet elektrike dhe hidraulike të dëmtuara u riparuan, duke siguruar funksionimin e sigurt dhe efikas të infrastrukturës. Këto përpjekje kanë përmirësuar ndjeshëm gjendjen dhe funksionalitetin e përgjithshëm të ndërtesës.

Dyert dhe dritaret e dëmtuara u zëvendësuan për të përmirësuar sigurinë dhe izolimin, ndërsa veshja e muzeut u përditësua me dërrasa të reja për mbrojtje shtesë dhe tërheqje estetike.

Gjithashtu, në Tivar është bërë edhe përshtatja e tualetit publik të Qytetit të Vjetër, ndërsa punimet tek zyra e bileta dhe shtegu po vazhdojnë. Si pjesë e aktiviteteve të projektit është prodhuar harta dixhitale e qytetit të vjetër të Tivarit.

Pajisje të reja për monitorimin e pyjeve në Tivar dhe Shkodër

Në kuadër të aktiviteteve të projektit “Ndërtojme Pyjeve të Zgjuara”, gjatë muajit dhjetor u mbajt punëtorja e dytë në Shkollën Fillore “Kekec” në Sutomore, Komuna e Tivarit. Aktiviteti u drejtua nga M.Sc. **Pera Pavlica-Dragishiq** dhe u fokusua në edukimin e studentëve për mbrojtjen nga zjarri dhe parandalimin e zjarreve.

Nxënësit u përfshinë në demonstrime interaktive të pajisjeve të zjarrfikëseve, duke mësuar mbi mjetet dhe teknikat e përdorura për të luftuar lloje të ndryshme zjarresh. Përvoja praktike përfshin njohuri mbi teknologjinë moderne të shuarjes së zjarrit dhe masat e sigurisë.

Punëtorja përfundoi me një sesion kreativ, ku pjesëmarrësit reflektuan mbi mësimin e tyre dhe kontribuan në zhvillimin e materialeve promovuese, duke kulmuar me prezantimet në grup të dizajneve të tyre vizuale.

Nisma e Rezervatit Ndërkufitar të Biosferës së Pellgut Ujëmbledhës të Liqenit të Shkodrës përparon me ngjarje frymëzuese

Gjatë shtatorit, një ngjarje tre-ditore në Podgoricë ka bashkuar ekspertë, palë të interesuara dhe zyrtarë për praktikën e avancuar të qëndrueshme të biznesit dhe modelet inovative të qeverisjes për rezervatet biosferike (RB). Takimi theksoi potencialin e pellgut ujëmbledhës të Liqenit të Shkodrës si një rezervë ndërkufitare e biosferës (RNB), duke nxitur bashkëpunimin midis Malit të Zi dhe Shqipërisë.

Veprimtaria theksoi rolin e rezervave të biosferës në mbështetjen e zhvillimit të qëndrueshëm pa vendosur kufizime shtesë, duke mundësuar ekonominë e gjelbra, turizmin e qëndrueshëm dhe pjesëmarrjen e komunitetit lokal. Diskutimet theksuan gjithashtu rrjetin global për ndarjen e njohurive, kërkimin, edukimin dhe trajnimin. Pjesëmarrësit u frymëzuan nga përvojat e RB-ve të themeluara në Austri, Gjermani, Republikën Çeke dhe Itali, ndërsa eksploruan mësimet nga procesi i nominimit të Alpeve Juliane dhe RNB-ja pioniere me pesë vende, Mura-Drava-Danub.

Në një njoftim kyç, Sekretari i Shtetit i Malit të Zi për Ekologjinë, Zhvillimin e Qëndrueshëm dhe Zhvillimin e Rajonit Verior konfirmoi se dosja e nominimit për RNB të Pellgut Ujëmbledhës të Liqenit të Shkodrës do të dorëzohet për përcaktim në shtator të vitit të ardhshëm. Veprimtaria përkoi me Ditën Shtetërore të Ekologjisë të Malit të Zi, duke i dhënë rëndësi diskutimeve mbi menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve dhe bashkëpunimin ndërkufitar. Partnerët kryesorë, duke përfshirë UNDP-në, Delegacionin e Bashkimit Evropian në Mal të Zi dhe Zyrën e UNESCO-s në Venecia, nënvizuan rëndësinë kritike të përfshirjes së palëve të interesuara dhe zhvillimit të bashkëpunimit. Drejtoresha e EnvPro theksoi qëllimin përfundimtar të projektit: transformimin e përdorimit të burimeve drejt drejtësisë, gjithëpërfshirjes dhe efektivitetit. Me mbi 150 pjesëmarrës, duke përfshirë folës të nderuar dhe pjesëmarrës në internet, ngjarja nxiti një dialog kuptimplotë mbi potencialin e RNB të Pellgut Ujëmbledhës të Liqenit të Shkodrës. Qasja e fokusuar në komunitet u shfaq si një aspekt veçanërisht pozitiv, duke përfunduar vlerën e rezervës si një platformë për bashkëpunim dhe progres të qëndrueshëm.

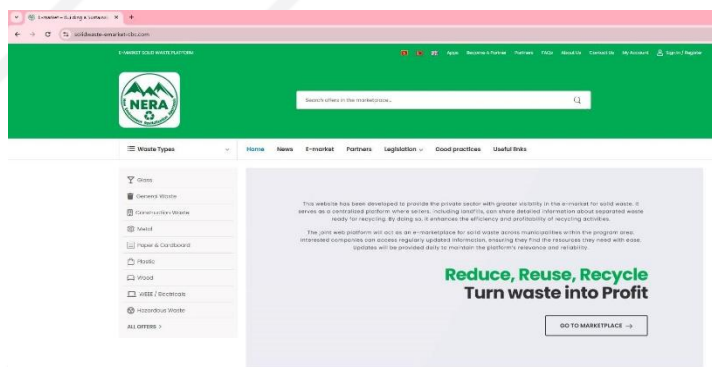
Te reja nga projektet e financuara në thirrjen e III-të të programit IPA BNK Mal i Zi - Kosovë

Tuzi dhe Peja së bashku për qytete më të pastra dhe të gjelbëruara

Në kuadër të projektit NERA janë mbajtur 27 sesione edukative me mbi 800 nxënës në shkollat fillore dhe të mesme. Punëtoritë e fundit janë mbajtur në periudhën shtator – nëntor 2024 në shkollat e Tuzit. Gjatë sesioneve, nxënësit patën mundësinë të mësojnë më shumë rreth sfidave aktuale mjedisore, si ndotja e ajrit, mbeturinat në natyrë dhe ndryshimet klimatike, si dhe shembuj praktikë se si mund të reduktohen ndikimet negative në mjedis përmes riciklimit, kursimit të energjisë dhe përdorimit të përgjegjshëm të burimeve. Gjithashtu, më 18 dhjetor 2024, në qendrën e riciklimit Deponije d.o.o., në bashkëpunim me Komunën e Tuzit, Eko Komitetin e shkollës dhe “Komunalno-Komunale” d.o.o. është realizuar vizita edukative e 20 nxënësve të Shkollës Fillore “Mahmut Lekiq”.

Solid Waste E-Market, një platformë që lidh sektorin privat dhe publik brenda territorit të programit është lançuar zyrtarisht. Kjo faqe interneti inovative u lejon shitësve të mbetjeve të ngurta të shfaqin ofertat e tyre si pjesë e një zinxhiri furnizimi të integruar për tregun e mbetjeve të ngurta. Blerësit mund të regjistrohen dhe të shfletojnë listat, në mënyrë të përshtatshme në internet. Eksploroni platformën tani: www.solidwaste-emarket-cbc.com.

Një kamion i vogël për grumbullimin e mbeturinave i është dorëzuar tek Eco Sig nga Komuna e Pejë për të përmirësuar shërbimet e tyre duke u siguruar që ata të kenë pajisjet e nevojshme për ta mbajtur qytetin më të pastër dhe më të gjelbër. Po ashtu, në Pejë janë shpërndarë 40 kosha mbeturinash të koduar me ngjyra për mbeturina plastike, metalike, organike dhe letre nëpër 6 shkolla dhe 4 institucione publike në Pejë.

Gjithashtu, në kuadër të projektit janë dizajnuar dhe lançuar aplikacionet [Nera - T](#) dhe [Nera - P](#) për të rritur efikasitetin e shërbimeve komunale në menaxhimin e mbetjeve dhe për të nxitur komunikim më të mirë me qytetarët për të përmirësuar mjedisin. Ndiqni [faqen](#) e projektit për më shumë informacion.

Punëtori për ngritjen e kapaciteteve për profesionistët e organizuar në projektin UNEETED

Instituti për Politika Zhvillimore (INDEP), si pjesë e projektit UNEETED, organizoi punëtorinë për ngritjen e kapaciteteve për profesionistët që

mblodhi së bashku ekspertë, politikëbërës, zyrtarë komunalë dhe aktorë të tjerë nga komunat e Pejë, Deçanit dhe Junikut.

Sfidat, problemet, zgjidhjet dhe rekomandimet u diskutuan në tre ditë, mes pedagogëve dhe pjesëmarrësve. Rekomandimet e dala nga ky aktivitet do t'u ofrohen organeve kompetente, në mënyrë që të shërbejnë për përmirësimin e pozitës sociale dhe ekonomike të grupit NEET në Kosovë.

Përveç kësaj, si pjesë e aktiviteteve të projektit, u organizua një seminar i përbashkët në Pejë për NEET të rinj nga Kosova dhe Mali i Zi. Gjatë tre ditëve, pjesëmarrësit u angazhuan në leksione që mbulonin mundësitë e punësimit, ekonominë rrethore, aftësitë thelbësore dhe trendet aktuale të industrisë. Ky seminar ofroi një platformë të vlefshme për këta individë të rinj që të rrisin punësueshmërinë e tyre, të njohin më mirë çështjet, të socializohen dhe të përgatiten për mundësitë e ardhshme të karrierës.

Projekti *NEET të rinj: mundësi të reja për punë dhe rritje të punësimit* – "UNEETED" zbatohet nga Instituti për Studime dhe Prognoza Strategjike (ISSP), Instituti për Politika Zhvillimore (INDEP), Oda Ekonomike e Malit të Zi dhe Komuna e Mojkovacit.

Projekti "Pa Kufi" nxit bashkëpunimin rajonal dhe zhvillimin e aftësive

Si pjesë e projektit "Pa Kufi", më 29 nëntor 2024, 10 biznese nga Kosova morën pjesë në një panair biznesi në Berane, me qëllim nxitjen e bashkëpunimit rajonal dhe promovimin e rritjes ekonomike. Dhoma Ekonomike e Malit të Zi, në partneritet me Dhomën Ekonomike të Republikës së Kosovës, Qendrën Rajonale të Biznesit Berane dhe Institutin për Arsim, Trajnim dhe Hulimtim (ETRI), organizuan me sukses këtë aktivitet.

Për më tepër, më 1 tetor 2024, filloi një program trajnimi i licencuar për Guidat Turistike në kuadër të projektit "Pa kufij". Gjashtë pjesëmarrës të rinj i nënshtroan një programi trajnimi gjithëpërfshirës që zgjati deri në dhjetor 2024, i cili kombinoi seancat në klasë me përvojat praktike në natyrë në malet mahnitëse të Rugovës. Kjo nismë kishte për qëllim pajisjen e të rinjve me aftësi për punësim të qëndrueshëm në rajonin ndërkufitar.

Projekti Aftësitë për Punësim të Qëndrueshëm në Rajonin Ndërkufitar të Malit të Zi dhe Republikës së Kosovës – Pa Kufij! vazhdon të mbështesë ndërtimin e kapaciteteve dhe bashkëpunimin ekonomik në të gjithë rajonin.

Donacioni i tabelave inteligjente rrit turizmin ndërkufitar dhe promovimin kulturor në Klinë

Në kuadër të aktiviteteve të projektit Rilindja Kulturore nga Liqeni i Shkodrës në Kosovë – UDHËTIM NË KOHË, Fondi për Zhvillimin e Komunitetit (CDF) ka dorëzuar një tabelë inteligjente, një ekran me prekje interaktive me shumë përdorues, Drejtorisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit në Klinë.

Kjo pajisje synon të promovojë turizmin ndërkufitar dhe të mbështesë zhvillimin e shtigjeve tematike dhe produkteve turistike novatore në kuadër të projektit. Instalimi i bordit inteligjent pasqyron një angazhim të fortë për të shfrytëzuar teknologjinë moderne për rritjen e turizmit dhe promovimit kulturor në zonat e synuara të projektit.

Automjeti i ri për komunën e Mojkovacit për të rritur mbrojtjen e mjedisit

Komuna e Mojkovacit ka pranuar një automjet të ri fuoristradë të blerë në kuadër të projektit ndërkufitar "Marrëveshja e gjelbër ndërkufitare". Automjeti i destinuar për Sekretariatit për Urbanizëm, Çështje Strehimi-Komunale dhe Transport do të kontribuojë në përmirësimin e monitorimit të depozitimit të mbeturinave dhe mbrojtjen e mjedisit në komunë.

Përveç blerjes së automjetit, aktivitetet kryesore të projektit përfshijnë trajnime për punonjësit në institucionet e mbrojtjes së mjedisit, seminare dhe prezantime mbi praktikën më të mira të BE-së në menaxhimin e mbetjeve të ngurta, kërkime mbi përbërjen e mbetjeve, sondazhe mbi ndërgjegjësimin mjedisor dhe zakonet e popullsisë, një konferencë ndërkufitare mbi përmirësimin e menaxhimit të mbetjeve të ngurta, fushatat e ndërgjegjësimit mjedisor, publikimet mbi tema ekologjike, karvanët ECO dhe promovimin e reduktimit të përdorimit të qeseve plastike.

Përmes projektit "Marrëveshja e gjelbër ndërkufitare", partnerët e projektit FORS Mali i Zi, ECMI Kosova dhe Komuna e Beranës vazhdojnë me aktivitetet që synojnë përmirësimin e mbrojtjes së mjedisit në rajonin ndërkufitar ndërmjet Malit të Zi dhe Kosovës.

Aktivitetet në projektin "Evokimi dhe Tërheqja e Trashëgimisë Kulturore"

Gjatë muajit dhjetor kanë përfunduar punimet konservuese në Hamamin Historik të Haxhi Beut. Këto përpjekje sigurojnë ruajtjen e kësaj trashëgimie të vlefshme kulturore për brezat e ardhshëm. Për më tepër, më 23-24 shtator 2024, në Pejë, Kosovë, u zhvillua një kamp rinor për trashëgiminë kulturore dhe një konferencë për media, si pjesë e projektit "Evokimi dhe Tërheqja e Trashëgimisë Kulturore – Antikiteti Kristian dhe Banja Turke për Turizëm Kulturor".

Kampi, i organizuar në Hamamin e Haxhi Beut, mbledhi së bashku studentë të arkitekturës dhe politeknikës nga Podgorica dhe studentë të shkollave të mesme të artit nga Peja. Pjesëmarrësit u angazhuan në diskutime mbi bashkëpunimin kulturor dhe turistik, duke shkaktuar reagime pozitive dhe partneritete të mundshme.

Ekspertë nga sektori publik, operatorë privatë të turizmit, arkitektë dhe shoqëria civile ndanë njohuri në kamp dhe gjatë konferencës, duke theksuar bashkëpunimin rajonal përmes gërmimeve të përbashkëta arkeologjike, aktiviteteve edukative dhe promovimit kulturor.

Iniciativat kryesore përfshijnë ruajtjen e antikiteteve të krishtera në Tumbarice (Berane) dhe restaurimin e Hamamit të Haxhi Beut në Pejë, me teknologji të avancuara si modelimi 3D për të dokumentuar dhe promovuar këto vende. Projekti gjithashtu integron mjetet e eksplorimit fizik dhe virtual për ta bërë trashëgiminë më të aksesueshme.

Shikoni videon e ngjarjes për të rinjtë [këtu](#).

Forcimi i Turizmit Ndërkufitar: delegacioni kosovar eksploron xehvahiret rurale të Malit të Zi

Në datat 27-28 tetor 2024, AZHR-Perëndim organizoi një Udhëtim Familjarizimi në Mal të Zi si pjesë e projektit të financuar nga BE-ja për t'i kthyer fshatrat tona në destinacione turistike.

Udhëtimi kishte për qëllim të prezantonte pjesëmarrësit nga Kosova — duke përfshirë organizatat e turizmit, shoqatat rekreative dhe sportive, operatorët e mikpritjes, gazetarët dhe blogerët — me ofertat e turizmit rural të Malit të Zi. Ai gjithashtu kërkoi të nxiste bashkëpunimin midis organizatave të ngjashme në të dy anët e kufirit.

Pjesëmarrësit vizituan ofruesit e shërbimeve rurale dhe agroturizmit nëpër fshatra në komunat Berane, Andrijevicë dhe Plavë. Ata gjithashtu morën pjesë në aktivitetet në panairin e turizmit rural në Plavë, i cili prezantoi operatorët brenda rrjetit të turizmit rural të Malit të Zi. Shkëmbimi i përvojave dhe njohurive gjatë udhëtimit dy-ditor rriti bashkëpunimin midis palëve të interesuara, promovoi produktet e përbashkëta të turizmit dhe mikpritjes dhe do të nxisë rritjen e vizitorëve në këtë rajon ndërkufitar. Si pjesë e përpjekjeve për përmirësimin e turizmit rural, janë zhvilluar pesë manuale për përfituesit e Kosovës. Infrastruktura e turizmit u iniciua në 15 lokacione rurale (8 në Mal të Zi dhe 7 në Kosovë) përgjatë shtigjeve tematike, duke përfshirë vendet e ndenjjes, pajisjet me lule, parkingun e biçikletave, këndet e lojërave dhe 150 tabela informuese.

Mbështetja iu dha 20 familjeve (10 në secilin vend) për rregullimin e oborrit dhe ngritjen e zonave të shërbimit të gastronomisë, me disa punë të përfunduara dhe të tjera në pritje për shkak të përmirësimit të pronës. U organizuan katër ngjarje promovuese – dy në Mal të Zi dhe dy në Kosovë – duke theksuar turizmin rural. Ngjarjet kryesore në Plavë dhe Pejë (tetor-nëntor 2024) dhe aktivitetet tematike në lokacionet rurale shfaqën potencialin turistik të rajonit.

Trajnim treditör për institucionet e mbrojtjes sociale dhe punësimin

Nga data 28-30 tetor, përfaqësues nga institucionet e mbrojtjes sociale dhe punësimin në Mal të Zi dhe Kosovë morën pjesë në një trajnim treditör të fokusuar në mbështetjen e grupeve vulnerabël për përfshirjen sociale dhe punësimin.

Trajnimit kishte për qëllim rritjen e aftësive dhe njohurive të profesionistëve përmes shkëmbimit të praktikave më të mira dhe zgjidhjeve praktike. Ky aktivitet ishte pjesë e projektit "Në Punësim, Arsim, Trajnim – InEET", i zbatuar nga OJQ Juventas nga Mali i Zi dhe OJQ Labyrinth nga Kosova.

Aventura ndërkufitare e eko-shtegut nga Peja në Kollashin

Në kuadër të projektit "Turizmi për të Ardhmen", partnerët OJQ REA Prishtinë, Shoqata Alpinistike "Gjeravica", Komuna e Kollashinit dhe Instituti për Ndërmarrësi dhe Zhvillim Ekonomik në periudhën 1-2 tetor 2024 organizuan aventurën Eko-Gjurmë Ndërkufitare nga Peja (Kosovë) në Kollashin (Mali i Zi). Pjesëmarrësit nisën një udhëtim për të eksploruar bukuritë natyrore, traditat lokale dhe ofertat e shijshme të kuzhinës të dy rajoneve. Shtegu kishte për qëllim promovimin e eko-turizmit dhe forcimin e bashkëpunimit ndërkufitar ndërmjet Kosovës dhe Malit të Zi përmes aktiviteteve të turizmit të qëndrueshëm. Pikat kryesore përfshinin ecjen, degustimin e ushqimeve në bujtina lokale si Ariu dhe Kulla e Rugovasis në Kosovë dhe Bujtina Jokiç dhe Bujtina Klajiq në Mal të Zi. Pjesëmarrësit shijuan gjithashtu mësimet bletarie dhe aktivitete tradicionale, duke u zhytur në kulturën e rajonit.

Akomodimi u sigurua në Eko Katun Martinoviç në Kollashin, Mali i Zi, ku pjesëmarrësit patën mundësinë të përjetojnë mikpritjen rurale dhe të shijojnë shijet lokale.

Shikoni videon nga ngjarja [këtu](#).

Mbahet në Tiranë Komiteti i Parë i Përbashkët Monitorues

O Më 16 shtator u organizua në Tiranë Komiteti i 1-rë i Përbashkët Monitorues (KPM) i Programit IPA III IPA BNK Mali i Zi – Shqipëri.

Gjatë takimit u miratua Rregullorja e Procedurës (RreP) e KPM-së, e cila përshkruan përgjegjësitë e përbërjes së re të KPM-së në kuadër të Programit IPA III dhe marrjen e detyrave nga IPA II. Gjithashtu, u prezantua Programi IPA III për Malin e Zi-Shqipëri 2021-2027 dhe u miratua propozimi për ndarjen financiare, prioritetet tematike, objektivat specifike, aktivitetet dhe përfituesit e synuar për Thirrjen e Parë për Propozime (CfP) në kuadër të IPA III.

Aktivite për ngritjen e kapaciteteve për aplikantët potencialë në kuadër të IPA III Mali i Zi - Shqipëri

Sekretariati i Përbashkët Teknik, në bashkëpunim me Ministrinë e Çështjeve Evropiane të Malit të Zi, Ministrinë e Financave të Malit të Zi - Drejtoria për Financa, Kontraktim dhe Zbatim të Fondeve të Asistencës së BE-së (CFCU) dhe Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndhmës së Republikës së Shqipërisë (SASPAC), ka organizuar trajnime treditore mbi menaxhimin e ciklit të projektit për aplikantët e mundshëm nga zona e pranueshme e programit ndërmjet Malit të Zi dhe Shqipërisë. Në periudhën nëntor-dhjetor të vitit 2024, si pjesë e aktiviteteve përgatitore para publikimit të Thirrjes së Parë në kuadër të IPA III Programit BNK Mal i Zi-Shqipëri, janë organizuar tre trajnime për hartimin e projekt propozimeve në përputhje me rregullat e BE-së. Gjegjësisht, dy trajnime për menaxhimin e ciklit të projektit janë dedikuar vetëm për autoritetet lokale dhe janë mbajtur në Kollashin në periudhën 11 - 13 nëntor për komunat nga Mali i Zi, ndërsa për autoritetet lokale dhe rajonale nga Shqipëria janë mbajtur në Shkodër në periudhën 18 - 20 dhjetor të vitit 2024.

Një trajnim i mbajtur në periudhën 27 – 29 nëntor në Ulqin iu është dedikuar aplikantëve të tjerë potencial nga Mali i Zi, kurse trajnimi për aplikantë të tjerë potencial nga Shqipëria është planifikuar për muajin shkurt të vitit 2025.

Qëllimi i trajnimeve ishte zhvillimi dhe rritja kapaciteteve të autoriteteve lokale dhe aplikantëve të tjerë. Aktivitetet e ngritjes së kapaciteteve ishin krijuar në mënyrë specifike për të përgatitur aplikantët e mundshëm për Thirrjen e ardhshme në kuadër të IPA III Programit dhe u ndoqën nga 61 përfitues të mundshëm nga zona e programit nga Mali i Zi dhe Shqipëria për përgatitjen e projekt-propozimeve.

Mbahet takimi dypalësh mes Malit të Zi dhe Kosovës në Podgoricë

Më 1 nëntor 2024, në Podgoricë u mbajt një takim dypalësh ndërmjet Strukturave Menaxhuese të Malit të Zi dhe Kosovës. Takimi u organizua për të diskutuar programin IPA III CBC Mali i Zi-Kosovë 2021-2027, si dhe përditësime të rëndësishme mbi marrëveshjen e partneritetit dhe thirrjen e Parë për Projekt-propozime në vazhdim.

Forumi i 10-të Rajonal i Bashkëpunimit Ndërkufitar mbahet në Budva

Forumi i 10-të Rajonal i Bashkëpunimit Ndërkufitar u zhvillua në Beçiqi, Budva nga 25-27 shtator 2024 dhe u organizua nga Projekti Ndërkufitar i Ndërtimi të Institucioneve CBIB+3.

Kjo ngjarje e rëndësishme mbledhi së bashku pjesëmarrës nga rajoni dhe Bashkimi Evropian, duke përfshirë përfaqësues nga ministrinë përgjegjëse për koordinimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar në Shqipëri, Bosnjë dhe Hercegovinë, Kosovë, Mal të Zi, Maqedoninë e Veriut dhe Serbi, si dhe përfaqësues nga Komisioni Evropian.

Forumi u hap nga **Milosh Marković**, Drejtor i Përgjithshëm i Drejtorisë për Bashkëpunim Territorial Evropian në Ministrinë e Çështjeve Evropiane, i cili shprehu kënaqësinë e tij që Mali i Zi po pret një ngjarje kaq të rëndësishme rajonale.

Gjatë aktivitetit u prezantuan arritjet dhe statusi i programeve IPA II dhe IPA III BNK Mali i Zi – Shqipëri dhe Mali i Zi – Kosovë.

Gjithashtu, u dedikua një sesion për shikueshmërinë dhe komunikimin e programeve BNK dhe prezantimin e praktikave më të mira të përdorura nga programet IPA-IPA BNK. Gjatë këtij sesioni u prezantuan rezultatet, mësimet e nxjerra dhe praktikat më të mira në të dy programet Mali i Zi – Shqipëri dhe Mali i Zi – Kosovë.

Strukturat Operuese të programit (klikoni tek ikona për të shkuar tek web - faqja)

Ministarstvo
evropskih
poslova

Montenegro
Ministry of Finance
Directorate for Finance and Contracting
of the EU Assistance Funds

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

Sekretariati i Përbashkët Teknik – **Zyra kryesore**
Adresa: Beogradska 17, 81 000 Podgorica, Montenegro
Telefon: + 382 20 240 784; + 382 20 240 631;

Sanja TODOROVIC

Drejtuuese e Sekretariatit të Përbashkët Teknik
E-mail: sanja.todorovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Maja RADOVIC

Zyrtare për Prokurimet dhe Financat
E-mail: maja.radovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Nikola DJONOVIC

Zyrtar Projekti
E-mail: nikola.djonovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Almir CAUSEVIC

Zyrtar Projekti
E-mail: almir.causevic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Petar BELADA

Asistent Administrativ
E-mail: petar.belada@jts-mne-alb-mne-kos.org

Sekretariati i Përbashkët Teknik – **Zyra Antenë Shkodër**
Adresa: Rruga Ndoc Çoba, Nr 1 Shkodër, Shqipëri
Telefon: + 355 22 80 20 80;

Nersada MANDIJA

Zyrtare Projekti, Antenë
E-mail: nersada.mandija@saspac.gov.al

Sekretariati i Përbashkët Teknik – **Zyra Antenë Prishtinë**
Adresa: Kompleksi PRIME, rruga "Tirana", Hyrja D, kati 5, Zyra nr. 53, Prishtinë,
Kosovë

Gazmir RACI

Zyrtar Projekti, Antenë
E-mail: gazmir.raci@jts-mne-alb-mne-kos.org

www.cbc-mne-alb.org | www.cbc-mne-kos.org

@cbc.mne.alb

@cbc_mne_alb

@cbc.mne.kos

@cbc_mne_kos

Cross-Border
Cooperation

Funded by
the European Union

Montenegro – Albania

Cross-Border
Cooperation

Funded by
the European Union

Montenegro – Kosovo